

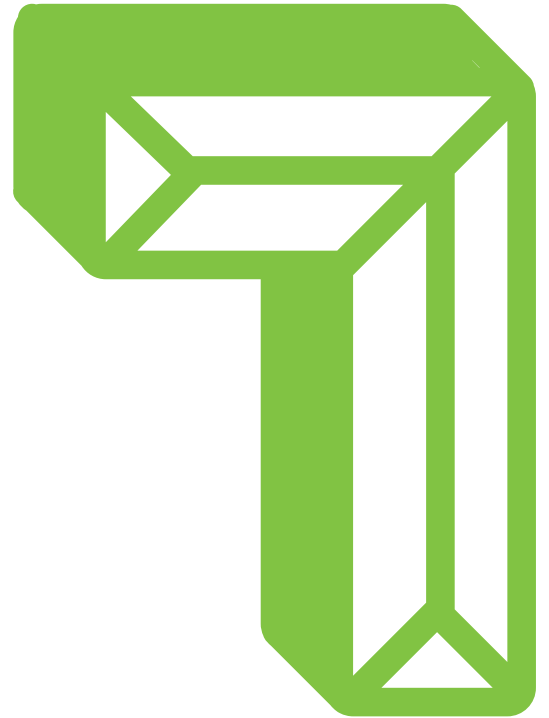
TOIMINNALLISIA TEHTÄVIÄ LUKION OPPITUNNEILLE

TAITO- JA
TAIDEAINEET

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Materiaalin ovat toimittaneet yliopistonlehtori Susanna Takalo Oulun yliopistosta ja liikunnan ja terveystiedon lehtori Saira Romakkaniemi Maikkulan koulusta.

Materiaali on osa Oulun yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan toteuttamaa Liikkuvat oppitunnit lukiossa -hanketta, joka on toteutettu yhteistyössä Liikkuvan opiskelun kanssa.

Rahoittaja: opetus- ja kulttuuriministeriö
Materiaalin graafinen suunnittelu ja taitto: Lyyti Design
Kuvitus: Adobe Stock
Paino:
2024

TOIMINNALLISILLA TEHTÄVILLÄ VAIHTELUA LUKION OPPITUNNEILLE

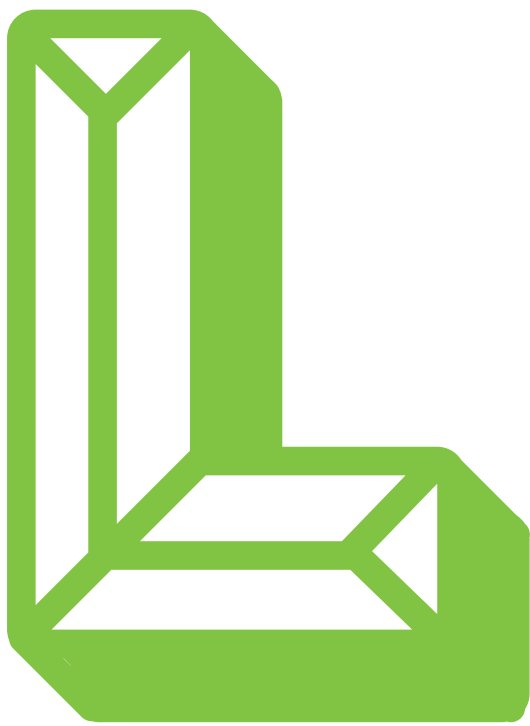
Liikkumisella ja istumisen tauottamisella oppitunnin aikana on monia myönteisiä vaikutuksia oppimiseen ja hyvinvointiin. Yksi keino pitää yllä oppitunnin aikaista opiskeluvireyttä on toiminnallinen oppiminen. Se tarkoittaa, että liikettä tai liikkumista integroidaan jollakin tavalla oppitunnin oppisisältöjen opiskeluun. Liikkuminen voi olla osana uuteen asiaan orientoitumista tai mukana jo aiemmin opitun kertaamisessa. Lisäksi liikkumista on luontevaa integroida opitun asian soveltamiseen. Liikkumista voi hyödyntää myös osana arvioitipäivää esimerkiksi valmistauduttaessa kokeeseen. Toiminnallinen oppiminen tuo vaihtelua oppitunteihin. Usein toiminnalliset tehtävät sisältävät vuorovaikutusta ja lisäävät oppimista edistävää ilmapiiriä.

Liikkumista voi integroida valmiisiin digitaalisten tai painettujen oppimateriaalien tehtäviin. Mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä käyttämällä opettaja voi keksiä itse tai yhdessä opiskelijoiden kanssa myös aivan uusia toiminnallisia tehtäviä.

Toiminnalliset tehtävät sopivat kaikille oppitunneille lukiossa. Toiminnallisia tehtäviä lukion oppitunneille -materiaaliin (**liikkuvaopiskelu.fi/tukimateriaalit**) on koottu ideoita 22 eri oppiaineen opettajilta. Erilaisia toiminnallisen opetuksen työtapoja on kehittänyt, kokeillut ja toteuttanut toiminnallisen opetuksen tutor-opettajaverkosto, johon kuuluu 12 opettajaa Oulun seudun lukioista: Tuija Anttila, Heli Haapala, Karoliina Hovila, Anna-Helena Isopahkala, Jenni Kaikkonen, Anna-Kaisa Karppinen, Aino Lapinoja, Kirsi Nissilä, Kirsi Peltonen, Jutta Pietilä, Nina Salmela ja Eemeli Toljamo.

Toiminnallisten tehtävien tuottamiseen on osallistunut toiminnallisen opetuksen tutor-opettajien lisäksi opettajia Lappeenrannan Lyseon lukiosta, Kimpisen lukiosta, Riihimäen lukiosta, Luostarivuoren lukiosta, Kalajoen lukiosta, Kokkolan suomalaisesta lukiosta, Lyseonpuiston lukiosta, Ounasvaaran lukiosta, Kittilän lukiosta, Kolarin lukiosta ja Muonion lukiosta: Nina Aro, Pauliina Borgström, Maarit Haarala, Anna Hakasalo, Hanna-Maria Harju, Mirella Huru, Jussi Huttunen, Maarit Jarho, Janne Jylhä, Kati Kanto, Kirsi Karjalainen, Teemu Kenkkilä, Terho Keskitapio, Ritva Kiiski, Janne Klemola, Sari Kolo-Vartiainen, Raimo Koponen, Satu Konola-Storbacka, Hanna Korhonen, Titta Korhonen, Ulla Korpinen, Päivi Kovalainen, Niina Kuhanen, Kristiina Laaksonen, Sirpa Lappalainen, Pia Lempinen, Riikka Lokka, Mari Makkonen, Päivi Modig, Marika Myllylä, Terhi Nikkinen, Olli Oinonen, Jaana Ovaskainen, Minna Partio, Tiina Pellinen, Markus Peltola, Marjo Pullinen, Leena Päres-Schulmar, Minna Ranta, Marika Roos, Antti Räsänen, Riitta Salmenoja, Pauliina Savolainen, Sirkka Savonmäki, Eva-Greta Snäll, Mia Sopanen, Eliisa Soutukorva, Matti Sutela, Mari Tepponen, Pirkko Tiilikainen, Riitta Valkonen, Juha Viljanen, Antti Virtanen ja Janne Yli-Länttä.

Lämpimät kiitokset kaikille!
Susanna Takalo ja Saira Romakkaniemi

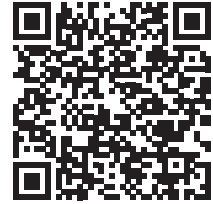

TAITO- JA TAIDEAINEET

KUVATAIDE

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3paI>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.

SARJAKUVA (KU3)

Tavoite: Tarinan kertominen sarjakuvan keinoja käyttäen.

Toteutus: Käydään läpi sarjakuvassa käytettyjä kuvallisia keinoja (esim. kuvakoot ja -kulmat, tehosteet). Opiskelijat valitsevat pareittain tai pienessä ryhmässä mielenkiintoisen uutisen, joka voi olla paikallisesta pikku-uutisesta aina maailmanlaajuiseen. Uutinen on sarjakuvan lähtökohtana ja sitä voi käsitellä sarjakuvassa halutusta näkökulmasta tai vaikka keksiä uutiseen uuden ratkaisun. Vain opiskelijoiden mielikuvitus on rajana. Suunnittelun jälkeen ryhmät kuvaavat tarinansa kännykällä käyttäen sovellusta, joka muuttaa kuvat sarjakuvatyyliksi. Kuviin lisätään sarjakuvaan kuuluvat puhekuplat yms. ja kootaan kokonaisuudeksi kuvakollaasisovelluksella. Käytämme vain ilmaisia sovelluksia.

Toiminnallisen osuuden kesto: 75 minuuttia–2x75 minuuttia. Kesto riippuu sarjakuvan sisällöstä. Esimerkiksi jotkut opiskelijat polkivat ympäri kaupunkia, kun kuvaan piti saada poliisiauto.

Ohje opiskelijalle: Kunnan käsikirjoitus helpottaa ja työskentely on silloin mielekästä

Huomiot: Tämä toimi opettajan näkökulmasta hienosti. Kuvataiteesta kiinnostumattomatkin innostuivat taittelemaan kavereiden kanssa. Aikataulun täytyy olla joustava.

Materiaalit: Kännykkä, sovellus, joka muuttaa kuvat sarjakuvatyyliksi ja kuvakollaasisovellus.

Sarjakuva: Alina Honkakarhu, Kokkolan suomalainen lukio

MAAILMAN TAITEEN HISTORIA

Tavoite: Opintojakson kertaus / kokeeseen valmistautuminen

Toteutus: Eri puolille koulua näkyville paikoille esille laitettuja taidekuvia. Opiskelijoiden tehtävänä kiertää koulua, etsiä kuvia ja tunnistaa niistä tyyliä, tekijä, teoksen nimi ja vuosikymmen. Vastaukset luokasta mukaan otetulle lapulle. Tehtävä tehdään pareittain tai pienissä ryhmissä. Lopuksi oikeiden vastausten läpikäyminen luokassa.

Toiminnallisen osuuden kesto: 15 minuuttia

Ohje opettajalle: Vie rastilaput eli kuvia kuuluisista taideteoksista valmiiksi ennen tuntia ympäri koulua. Jaa ryhmälle vastauslaput.

Ohje opiskelijalle: Ympäri koulua on esillä näkyvillä paikoilla 20 kpl kuuluisien taideteosten kuvia. Etsi niistä kymmenen ja yritä vastata oikein kaikkiin kolmeen kohtaan jokaisesta teoksesta. Jos jokin teos on vaikea, voit etsiä toisen helpomman.

Huomiot: 15 minuuttia on liian lyhyt aika kiertelyyn ja oikeuden vastausten läpikäymiseen. Voisi myös antaa opiskelijoiden etsiä oikeat vastaukset joko netistä tai opiskelumateriaalista.

Materiaalit: Tehtävärasteille taideteosten kuvat ja opiskelijoille vastauslomakkeet

Liite: Maailmantaiteen historia_Opiskelijoiden vastauslomake

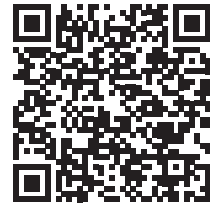

TAITO- JA TAIDEAINEET

MUSIIKKI

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.

TUTUSTUMINEN JA RYHMÄYTYMINEN (MU1)

Tavoite: Opiskelijoiden liikkuminen luokassa, toisiinsa tutustuminen, fyysisesti eri ihmisten viereen päätyminen ja heidän kanssaan jutteleminen, rytmiloopin teko kehorytmillä

Toteutus:

1. Noustaan seisomaan ja muodostetaan iso piiri luokkatilassa.
2. Tutustutaan molemmilla puolilla seisovien etunimiin.
3. Muodostetaan piiri uudelleen etunimien mukaan aakkosjärjestyksessä myötöpäivään.
4. Tutustutaan molemmilla puolilla seisovien etunimiin ja käydään kierros, jossa kaikki kuulevat toistensa nimet aakkosjärjestyksessä.
5. Muodostetaan piiri uudelleen syntymäpäivien mukaan vuodenvieron kulkiessa piirissä myötöpäivään.
6. Tutustutaan jälleen vieruskavereiden etunimiin.
7. Jokainen valitsee jonkin lempisoittimensa. Muodostetaan piiri uudelleen lempisoittimen koon perusteella. Esim alkupäässä ovat rytmimuna ja huuliharppu ja loppupäässä patarummut tai kirkkourut.
8. Tutustutaan jälleen vieruskavereiden etunimiin.
9. KEHORYTMI
 - oikealle jalalle tahdin ykkönen (4/4-tahtilajissa)
 - taputus kakkoselle
 - napsutus neloselle
 - vasen jalka kakkosen heikolle osalle
 - joka toisen tahdin neloselle taputukset reisiin (esim. vastadakyli)
 - kävellään piirissä tehden samalla kehorytmää
 - voidaan opetella tahdin iskuja samalla tai käydä rytmin perusteita
 - toimii lämmittelykomppina sellaisille biiseille, joissa tahdin toinen sointu vaihtuu etuiskulla, esim. Ed Sheeranin I see fire

Huomiot: Toimii kivasti. Vaatii myös sopivasti lukioikäiseltä keskittymistä, koska rytmissä on vaihtelevuutta ja vähän taukoakin iskujen välillä.

VÄITTELY (MU1)

Tavoite: rohkeus ottaa kantaa

Toteutus: Opiskelijat vastakkaisriveihin seisomaan. Toinen rivi puolustaa jotain aihetta ja toinen jotain vastakkaista asiaa. Ensin aloittaja kertoo, miksi hänen mielestään pop on parempaa musiikkia kuin tango. Sen jälkeen vastakkainen opiskelija noteeraa tämän ajatuksen, viittaa siihen jotenkin ja tekee siitä vastaväitteen tms. huomion, minkä takia tango on kuitenkin parempaa musiikkia. Sitten homma etenee siksakkaa opiskelijalta seuraavalle. Aihe voi olla mikä vaan tunnin teemasta, josta voi kahdenlaista näkemystä ottaa tähän. Esimerkiksi, kun on opiskeltu historiaa niin sen jälkeen väitellään, kumpi on parempaa, tango vai pop. Voidaan soveltaa opittua, perustella omaa kantaa ja huomioida edellisen sanomiset.